

Πότε ο πλούτος είναι αγαθός και πότε κακός;

Ιερομόναχος Ιουστίνος

Όταν αποκτήθηκε με θεμιτά μέσα, ο πλούτος δεν είναι απόβλητος. Τα χρήματα είναι συστατικό, θα λέγαμε, του ανθρώπινου βίου.

Ακόμη περισσότερο όταν γίνονται μεταδοτικά (στους ενδεείς). Οι πλούσιοι έχουν μα δεν κατέχουν τους θησαυρούς. Τους διαχειρίζονται – πρέπει να τους διαχειρίζονται – προς όφελος της κοινωνίας.

Όπως μας διδάσκει το ευαγγέλιο της Κρίσεως (Ματθ. 25.31-46), το εισιτήριο για τον Παράδεισο θα είναι η έμπρακτη αγάπη σε ποικίλες μορφές, από τις οποίες σπουδαιότερη είναι η ελεημοσύνη.

Την αξία της ουσιαστικής αγάπης είχε τονίσει φυσικά και η πρώτη Εκκλησία. Έκφρασή της, το κοινό ταμείο. «Είχον άπαντα κοινά, και τα κτήματα και τας υπάρξεις επίπρασκον και διεμέριζον αυτά πάσι καθότι αν τις χρείαν είχε». Έτσι ενεργούσαν όλοι (Πράξ. 2.44-45), με γνώμονα και σκοπό «όπως γένηται ισότης» (Β΄ Κορ. 8.14) και στα υλικά και στα πνευματικά.

Αν τώρα ο ευκατάστατος αδυνατεί να φθάσει σε τέτοια υψηλά σημεία αγάπης, τουλάχιστον ας μη ξεπέσει από το Νομικό κατώτατο όριο. Εννοούμε τον Νόμο του Μωυσή, που εντελλόταν ν' αφιερώνεται στον Κύριο (και σε θεοφιλείς πράξεις) το ένα δέκατο των εισοδημάτων (Λευϊτ. 27.30-32. Δευτ. 14.22). Ο κανόνας ισχύει για τον καθένα. Μεγάλες οι

απολαβές σου; μεγάλο και το ένα δέκατο. Μικρές οι απολαβές σου; μικρό και το ένα δέκατο.

Προσοχή εμείς· να μην αποκοιμίζουμε τους εαυτούς μας με το ηρεμιστικό-υπνωτικό ότι δεν είμαστε ζάπλουτοι, και άρα δεν υποκείμεθα στο χρέος της αγάπης. Μας αφυπνίζει η χήρα η φτωχή που συνεισέφερε το δίλεπτό της. Ο Χριστός επαίνεσε όχι τους πλούσιους και τις αδρές προσφορές τους στον Ναό, αλλά αυτή την πενιχρή χήρα: «άπαντες γαρ ούτοι εκ του περισσεύοντος αυτοίς έβαλον εις τα δώρα του Θεού, αύτη δε εκ του υστερήματος αυτής άπαντα τον βίον ον είχεν έβαλε» (Λουκ. 21.1-4).

Πότε ο πλούτος είναι κακός;

Κατ' αρχήν, τις πλείστες φορές τα ανθηρά οικονομικά και η ευμάρεια είναι συνυφασμένα με έκδηλα πταίσματα. Στην περίπτωση του πλούτου κανόνας είναι... η παρεκτροπή.

Στο περιστατικό λ.χ. του Ζακχαίου, όταν ο Χριστός πήγε στο σπίτι του, «πάντες διεγόγγυζον λέγοντες ότι παρά αμαρτωλώ ανδρί εισήλθε καταλύσαι» (Λουκ. 19.6-7).

Ο ευπορότατος αρχιτελώνης ήταν ιδιαζόντως κριματισμένος. Την περιουσία του την είχε αποκτήσει με αθέμιτα μέσα, με αρπαγές και «συκοφαντίες», που σημαίνει καταδυναστεύσεις και αυθαιρεσίες και υπερβάσεις καθήκοντος.

Οι τελώνες ήσαν νόμιμοι ληστές. Άρα οι αρχιτελώνες ήσαν λήσταρχοι.

«Πλούτος συναγόμενος άδικα, θα εξεμεθεί», επιβεβαιώνει το βιβλίο του Ιώβ (20.15). Όμοια ανυπόστατοι και άστατοι παρουσιάζονται στον Ησαΐα οι θησαυροί των αμαρτωλών. «Θα είναι σαν κονιορτός από τροχό ο πλούτος των ασεβών» (29.5).

Ο Παύλος με τη σειρά του κρούει τον κώδωνα κινδύνου: «Μη πλανάσθε... ούτε πλεονέκται... ουχ άρπαγες βασιλείαν Θεού ου κληρονομήσουσι» (Α' Κορ. 6.9-10).

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό της οικονομικής ευρωστίας είναι η αυτοπεποίθηση και αυταρέσκεια. Οι πλούσιοι είναι «οι έχοντες την πεποίθησή τους πάνω στη δύναμή τους και πάνω στο πλήθος του πλούτου τους καυχώμενοι» (Ψαλμ. 48.7). Ο «αέρας» που δίνουν τα χρήματα φουσκώνει τα μυαλά, όσων δεν έχουν μυαλά, και αποπλανά τη λογική, αν

υπάρχει. Οι άφρονες πλούσιοι αυτοθεωρούνται παντοδύναμοι, παντογνώστες, πανέξυπνοι. «Είναι σοφός κατά τη δική του εκτίμηση ο πλούσιος άνδρας», οικτίζει η Παροιμία της Βίβλου (28.11).

Μετά την εσωτερική υπερηφάνεια σαν φυσική απόρροια έρχεται «η αλαζονεία του βίου» (Α΄ Ιω. 2.16), η επίδειξη και η εξωτερική έπαρση κατά των συνανθρώπων. Τους φέρνεται υπεροπτικά και ακατάδεχτα, κάθε άλλο παρά σαν εικόνες του Θεού και αδελφούς του. Τους περιφρονεί, τους προσβάλλει, και στο πρόσωπό τους προσβάλλει τον ίδιο τον Υιό του Θεού και Υιό του ανθρώπου, που διακήρυξε πώς οι «ελάχιστοι» και ευτελείς κατά τα κοσμικά κριτήρια, είναι αδελφοί Του (Ματθ. 25.40,45).

Άλλο κακό του πλούτου: Η σπατάλη και η έκλυτη ζωή. Ο προφήτης Αμώς μας διασώσει τη σκιαγραφία και τον προσανατολισμό των «καλοζωισμένων» της εποχής του: «Αυτοί που κοιμούνται σε κλίνες από ελεφαντοστό και κατασπαταλούν στις στρωμένες τους [για αγορά πολυτελών κλινοσκεπασμάτων] και τρώνε ερίφια από ποίμνια και μοσχάρια από μέσα από κοπάδια γαλακτερά, που χτυπούν παλαμάκια στον [ρυθμό και] ήχο των οργάνων, τα λογάριασαν σαν μόνιμα και όχι σαν φευγαλέα· αυτοί που πίνουν τον διυλισμένο οίνο και που χρίονται τα πρώτα μύρα» (6.4-6).

Ένα επιπρόσθετο κακό του πλούτου: «Αγρυπνία πλούτου λιώνει σάρκες και η μέριμνά του διώχνει τον ύπνο» (Σειρ. 31.1). Ο άτακτος δηλαδή πλούτος φθείρει και τη σωματική υγεία. Έγνοιες, φροντίδες, άγχος, καχυποψίες, ανασφάλεια.

«Δεν θα λείψουν από τη θάλασσα τα κύματα, ούτε από τον φιλάργυρο οργή και λύπη», βεβαιώνει ο πάντα επιτυχής στους παραλληλισμούς του όσιος Ιωάννης ο Σιναΐτης (Κλίμαξ 16.18).

Επαυξάνει ο απόστολος Παύλος: Οι «βουλόμενοι πλουτείν εμπίπτουσιν εις πειρασμόν και παγίδα και επιθυμίας πολλές ανοήτους και βλαβεράς, αίτινες βυθίζουσι τους ανθρώπους εις όλεθρον και απώλειαν» (Α΄ Τιμ. 6.9). Δεν υπερβάλλει· αρκετοί πλούσιοι όταν πτώχευσαν έφθασαν μέχρι ψυχωτικών καταστάσεων, παραφροσύνης ή και αυτοχειρίας.

Εκτός από το ότι ο πλούτος φθείρει τον κάτοχό του, ο τελευταίος φθείρεται και από τη φθορά του πλούτου: Υπάρχουν πολλοί που φθείρουν τον πλούτο, είτε επίβουλοί του συγκαλυμμένοι, όπως οι δουλικοί κόλακες που απομυζούν τον πλούσιο, είτε κακοποιοί «εξ επαγγέλματος», όπως οι ληστές. Και τούτων η έγνοια κατατρύχει τον πολυχρήματο.

Φιλαργυρία, πλουτισμοί με αθέμιτους τρόπους, ασπλαχνία, αυτοπεποίθηση, υπεροψία, σπατάλη, έκλυτη ζωή και φθορά υγείας, νεύρων, σώματος, ψυχής. Όλα μαζί περιπλέκονται και γίνονται πλέγμα σιδερένιο και σύμπλεγμα, από το οποίο σπάνια κατορθώνει ν' απεμπλακεί όποιος εμπλέχθηκε. Όλα μαζί αλληλοδένονται σε βρόγχο αγχόνης ανάλογης εκείνης του Ιούδα (Ματθ. 27.5).

Κατά φυσικό λόγο άρα ο Χριστός ταλανίζει τους μεγαλοκτηματίες: «Ουαί υμίν τοις πλουσίοις, ότι απέχετε την παράκλησιν υμών· ουαί υμίν οι εμπεπλησμένοι, ότι πεινάσετε» (Λουκ. 6.24-25). Τόση αυστηρότητα; Ναι, προς αφύπνισή τους, μια που «δυσκόλως πλούσιος εισελεύσεται εις την βασιλείαν των ουρανών... ευκοπώτερόν εστι κάμηλον δια τρυπήματος ραφίδος διελθείν ή πλούσιον εις την βασιλείαν του Θεού εισελθείν» (Ματθ. 19.23-24).

Ιερομόναχος Ιουστίνος.

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>